

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 12 września 2017 roku (nr (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 18 ust. 1 i ust. 2, art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 963, ze zm.) stwierdził, że miesięczną podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne A. C. (1), jako pracownika u płatnika składek (...) spółka z o. o., stanowi od 1 sierpnia 2015 roku kwota 3.560,00 zł. W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż ubezpieczona jest zatrudniona u płatnika składek od 2010 roku. A. C. (2) była zatrudniona w wymiarze $\frac{1}{4}$ czasu pracy oraz $\frac{1}{2}$ czasu pracy. Na podstawie aneksu do umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 2014 roku zwiększono wynagrodzenie wnioskodawczyni do wysokości 3.560,00 zł za pracę w wymiarze $\frac{1}{2}$ etatu. Natomiast w dniu 31 lipca 2015 roku strony zawarły drugi aneks do umowy o pracę, w którym ustaliły nowe warunki zatrudnienia. Od 1 sierpnia 2015 roku ubezpieczona miała wykonywać pracę na stanowisku „menedżer marketingu i koordynacji projektów” w ramach pełnego etatu za wynagrodzeniem 7.120,00 zł miesięcznie. Ustalono również, że niezdolność do pracy w okresie od 5 października 2015 roku do 14 kwietnia 2016 roku przypadła na okres ciąży. Organ rentowy wskazał, że warunki pracy i płacy A. C. (1) zostały zmienione w krótkim okresie przed wystawieniem zaświadczeń o niezdolności do pracy w związku z ciążą. Ponadto, wysokość wynagrodzenia wnioskodawczyni została ustalona w wysokości znacznie odbiegającej od wysokości wynagrodzeń innych pracowników zatrudnionych u płatnika składek, którzy wykonywali podobne lub tożsame zadania.

W ocenie organu rentowego zawarcie aneksu do umowy o pracę świadczyło o chęci uzyskania dodatkowych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych z naruszeniem zasad współzycia społecznego.

(decyzja – k. 160 – 162 akta ZUS)

Odwołanie od powyższej decyzji złożyła wnioskodawczyni w dniu 11 października 2017 roku zaskarżając ją w całości i żądając jej zmiany poprzez ustalenie, iż miesięczną podstawę wymiaru składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne, skarżące A. C. (1) z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek wynosi od dnia 1 sierpnia 2015 roku 7.120,00 zł (cały etat) oraz zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania wskazano, że zawarta między stronami umowa o pracę była umową rzeczywistą, a wynagrodzenie w niej określone było wynagrodzeniem godziwym i adekwatnym do zajmowanego stanowiska. Podkreślono, że na przestrzeni lat zarówno wymiar czasu pracy jak i wynagrodzenie stopniowo ulegało zwiększeniu wraz

z rozszerzeniem zakresu obowiązków. Dodatkowo, podwyższenie dotychczas osiąganego przez skarżącą wynagrodzenia podyktowane było faktem zwiększenia wymiaru czasu pracy

z $\frac{1}{2}$ na pełen etat a także zwiększeniem zakresu obowiązków. Skarżąca przyczyniła się

w znaczny sposób do rozwoju spółki, ponieważ pozyskała nowego klienta. Natomiast osoba zatrudniona na zastępstwo wnioskodawczyni odpowiedzialna była wyłącznie

za koordynowanie projektów – przejęła jedynie część obowiązków i nie otrzymywała gratyfikacji finansowej za pozyskanie klienta.

(odwołanie – k. 2 – 9)

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 26 października 2017 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych, I Oddział w Ł., wniósł o oddalenie odwołania. W uzasadnieniu organ rentowy przytoczył argumentację jak w zaskarżonej decyzji.

(odpowiedź na odwołanie – k. 111 – 112)

Na rozprawie z dnia 6 lutego 2018 roku prezes zarządu P. C. (1), w imieniu zainteresowanego w sprawie płatnika składek (...) z o. o., przyłączył się do odwołania wnioskodawczyni.

(e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:13 – 00:04:23 – k. 176, płyta CD)

Na rozprawie z dnia 11 października 2018 roku pełnomocnik organu rentowego wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego przy uwzględnieniu wartości przedmiotu sporu wynoszącej 13.572,14 zł. Pełnomocnik wnioskodawczyni poparł odwołanie. Zainteresowany przyłączył się do odwołania.

(stanowiska stron – e – protokół rozprawy z dnia 00:01:00 – 00:02:49 – k. 552, płyta CD)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

A. C. (1) urodziła się (...) w Ł.. Ma wykształcenie wyższe. W dniu 22 października 2004 roku ukończyła studia wyższe uzyskując tytuł zawodowy magistra na kierunku etnologia na Uniwersytecie (...).

(dyplom ukończenia studiów wyższych – k. 370 akta osobowe wnioskodawczyni, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

Przed podjęciem zatrudnienia w (...) spółce z o. o. wnioskodawczyni pracowała od 1 listopada 2005 roku do 30 kwietnia 2011 roku w (...) spółka z o. o., w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku specjalisty ds. administracyjnych i realizacji projektów. Była to agencja reklamowa. Wnioskodawczyni była odpowiedzialna za obsługę biura, bank zdjęć, kontaktowanie się z fotografami, wystawianiem faktur, negocjowaniem warunków, przygotowywaniem umów, opieką nad stałymi klientami. Ubezpieczona pisała również teksty do projektów graficznych.

(świadczenie pracy – k. 15, zeznania świadka A. M. – e – protokół rozprawy z dnia 17 kwietnia 2018 roku – 00:10:18 – 00:37:29 – k. 491, płyta CD, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

W dniu 1 maja 2010 roku A. C. (1) zawarła umowę o pracę na czas określony, tj. od 1 maja 2010 roku do 30 kwietnia 2012 roku, ze (...) spółką z o. o.

w Ł., na stanowisku redaktora portalu internetowego, w wymiarze 1/4 etatu, z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 1.406,00 zł miesięcznie.

W dniu 30 kwietnia 2012 roku A. C. (1) zawarła umowę o pracę na czas określony, tj. od 1 maja 2012 roku do 30 kwietnia 2022 roku, ze (...) spółką z o. o. w Ł., na stanowisku redaktora portalu internetowego, w wymiarze 1/2 etatu, z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 2.775,00 zł miesięcznie.

Zgodnie z aneksem do umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 2014 roku wynagrodzenie zasadnicze zostało podwyższone do wysokości 3.560,00 zł miesięcznie. Pozostałe warunki umowy o pracę nie uległy zmianie.

(umowa o pracę, aneks do umowy o pracę z dnia 1 sierpnia 2014 roku – k. 370 akta osobowe wnioskodawczyni, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

Na stanowisku redaktora portalu internetowego do zakresu obowiązków wnioskodawczyni należało, m. in.:

- wykonywanie prac redakcyjnych przy portalu (...) i innych wskazanych przez pracodawcę;
- obsługa marketingowa portalu (...)

Wnioskodawczyni była odpowiedzialna za pisanie i redagowanie pod względem stylistycznym, gramatycznym i sprzedażowym tekstów. Teksty musiały zawierać odpowiednie słowa kluczowe, aby mogły zostać w odpowiedni sposób odczytane przez przeglądarkę google. Spółka zajmowała się sprzedażą biletów lotniczych przez portale internetowe. Ponadto, ubezpieczona przygotowywała również teksty np. na blogi podróżnicze.

Po zwiększeniu wymiaru czasu pracy z 1/4 na 1/2 etatu wnioskodawczyni przejęła również obowiązki marketingowe. Chodziło o tzw. marketing szeptany – otrzymywała listę stron i dodawała tam komentarze, które zawierały treści reklamowe. Dodatkowo wnioskodawczyni była odpowiedzialna za budowanie marki, projekty promocyjne, graficzne i reklamowe.

(zakres obowiązków – k. 370 akta osobowe wnioskodawczyni, zeznania świadka A. M. – e – protokół rozprawy z dnia 17 kwietnia 2018 roku – 00:10:18 – 00:37:29 –

k. 491, płyta CD, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32

– k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD, zeznania świadka J. W. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:33:28 – 01:54:35 –

k. 176, płyta CD, zeznania świadka T. B. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:54:35 – 02:22:58 – k. 176, płyta CD)

Zgodnie z aneksem do umowy o pracę z dnia 31 lipca 2015 roku zmianie miały ulec następujące warunki zatrudnienia:

- zmiana stanowiska na menadżera marketingu i koordynacji projektów;
- zmiana wymiaru czasu pracy z 1/2 na pełen etat;
- zwiększenie wysokości wynagrodzenia zasadniczego do 7.120,00 zł miesięcznie.

Pozostałe warunki umowy o pracę pozostały bez zmian.

(aneks do umowy o pracę z dnia 31 lipca 2015 roku – k. 370 akta osobowe wnioskodawczyni)

Na stanowisku menadżera marketingu i koordynacji projektów wnioskodawczyni miała być odpowiedzialna m. in. za:

- obsługę marketingową spółki (...);
- koordynację projektów marketingowych i graficznych dla hoteli (...);
- opiekę nad klientami kluczowymi firmy, w tym nad hotelami (...);
- prace redakcyjne przy portalu (...) i innych wskazanych przez pracodawcę.

(zakres obowiązków – k. 370 akta osobowe wnioskodawczyni)

Zmiana podstawy wymiaru składki na kwotę 7.120,00 zł została wskazana w imiennym raporcie miesięcznym o należnych składkach i wypłaconych świadczeniach za sierpień oraz wrzesień 2015 roku. Raport za sierpień został wypełniony 15 września 2015 roku natomiast raport za wrzesień został wypełniony 7 października 2015 roku.

(imienny raport miesięczny – k. 168, imienny raport miesięczny – k. 369)

A. C. (1) w zakresie pracy w spółce (...) współpracowała ze spółką (...). Wnioskodawczyni posiadała konto mailowe z domeną spółki (...) (...), z którego korzystała co najmniej od kwietnia 2014 roku (maile m. in. z 11 kwietnia 2014 roku, 7 stycznia 2015 roku, 18 lutego 2015 roku, 12 sierpnia 2015 roku, 14 września 2015 roku, 10 października 2015 roku, 30 listopada 2015 roku, 10 grudnia 2015 roku, 18 grudnia 2015 roku). Konto mailowe służyło do kontaktów służbowych z

kontrahentami spółki. Ponadto, w korespondencji służbowej A. C. (1) podpisywała się jako osoba na stanowisku (...) w (...). Współpraca dotyczyła hoteli (...), które należą do (...) S. A. w W..

Korespondencja mailowa z konta A. C. (1) była prowadzona do końca 2015 roku. W dniu 31 grudnia 2015 roku wnioskodawczyni wysłała maila pożegnalnego, w którym poinformowała współpracowników o swojej nieobecności oraz podziękowała za dotychczasową współpracę. Wskazano również, że obowiązki wnioskodawczyni przejmuje B. D..

A. C. (1) nie była wskazano w kontrakcie z S. jako osoba do kontaktu.

(umowa o współpracy – k. 34 – 35, korespondencja mailowa – k. 211 – 229, korespondencja mailowa – k. 281 – 283, korespondencja mailowa – k. 502 – 519, zeznania świadka A. M. – e – protokół rozprawy z dnia 17 kwietnia 2018 roku – 00:10:18 – 00:37:29 – k. 491, płyta CD, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD, zeznania świadka T. B. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:54:35 – 02:22:58 – k. 176, płyta CD)

W ramach współpracy z Hotelami (...) S. A. (...) s. c. zajmowała się wykonywaniem tłumaczeń ofert, kart menu dla działów sprzedaży i gastronomii. Umowa została zawarta bezpośrednio przez (...) S. A.

(pismo z dnia 16 marca 2018 roku – k. 231, zeznania świadka A. M. – e – protokół rozprawy z dnia 17 kwietnia 2018 roku – 00:10:18 – 00:37:29 – k. 491, płyta CD, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD, zeznania świadka T. B. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:54:35 – 02:22:58 – k. 176, płyta CD)

A. C. (1) widywana była przynajmniej raz w tygodniu w siedzibie spółki. Zazwyczaj była w pracy kilka razy w tygodniu a nawet codziennie. Wnioskodawczyni nie miała stałych godzin pracy.

(zeznania świadka A. M. – e – protokół rozprawy z dnia 17 kwietnia 2018 roku – 00:10:18 – 00:37:29 – k. 491, płyta CD, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

(...) s. c. współpracuje z P. C. (2) od 2012 roku. P. C. (1) w ramach swojej działalności gospodarczej (...) P. C. (1) wykonuje zdalne prace graficzne, realizując projekty dla różnych klientów S.

s. c. (...) s. c. współpracowała również ze spółką (...) w ramach copywriterskiej obsługi PR portalu (...) oraz w zakresie usług koordynacji i realizacji projektów graficznych na rzecz (...) s. c.

(pismo z dnia 19 marca 2018 roku – k. 238, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD, zeznania zainteresowanego P. C. (1) – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:50:52 – 01:07:14 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:30:49 – 00:46:07 – k. 552, płyta CD)

(...) z o. o. w 2015 roku zatrudniała pracowników:

- E. B., od 8 czerwca 2015 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 1.770,16 zł;

- A. B., w wymiarze ¼ etatu, która przebywała na urlopie macierzyńskim a następnie na urlopie opiekuńczym, z wynagrodzeniem w wysokości 675,00 zł;

- E. C., w okresie od 1 kwietnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 1.750,00 zł (od 17 kwietnia 2015 roku do 31 grudnia 2015 roku na urlopie bezpłatnym);

- A. C. (1);

- M. F., w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 2.194,24 zł (od 2 lutego 2015 roku do 26 lipca 2015 roku – zwolnienie chorobowe w okresie ciąży, od 27 lipca 2015 roku – urlop macierzyński);

- M. K. (1), od 1 kwietnia 2015 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 2.000,00 zł (od 7 kwietnia na urlopie bezpłatnym);

- M. K. (2), do 31 lipca 2015 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 1.750,00 zł;

- K. S., w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 4.784,53 zł (przebywała na urlopie wychowawczym, zwolnieniu chorobowym i następnie urlopie macierzyńskim).

Natomiast w 2016 roku spółka zatrudniała:

- E. B., w pełnym wymiarze czasu pracy z wynagrodzeniem w wysokości 1.850,00 zł;

- A. B., w wymiarze ¼ etatu, z wynagrodzeniem w wysokości 675,00 zł (przebywała na urlopie opiekuńczym i urlopie wychowawczym);

- A. C. (1);

- B. D., w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 marca 2016 roku, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 1.850,00 zł;

- J. W., w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem w wysokości 2.200,60 zł – następnie praca w wymiarze ½ etatu.

(zestawienie zatrudnienia – k. 299, zeznania świadka J. W. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:33:28 – 01:54:35 – k. 176, płyta CD)

W ramach prowadzonej przez P. C. (1) działalności gospodarczej pod firmą (...) w latach 2014 – 2016 zatrudniał on pracowników:

- B. D., w okresie od 1 kwietnia 2016 roku do 31 października 2016 roku;

- J. J.;

- A. M.;

- P. M.;

- A. P.;

- J. W., w okresie od 1 maja 2013 roku do 31 grudnia 2015 roku;

- M. W..

(zestawienie zatrudnienia – k. 300, zeznania świadka A. M. – e – protokół rozprawy z dnia 17 kwietnia 2018 roku – 00:10:18 – 00:37:29 – k. 491, płyta CD, zeznania świadka J. W. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:33:28 – 01:54:35 – k. 176, płyta CD)

Działalność gospodarcza P. C. (1) prowadzona pod firmą (...) oraz siedziba spółki (...) znajdowała się w tym samym pomieszczeniu. W tej samej siedzibie mieściły się również siedziby innych spółek, tj. (...) spółka z o. o. (wspólnikiem jest P. C. (1)), (...) E..

(zeznania świadka A. M. – e – protokół rozprawy z dnia 17 kwietnia 2018 roku – 00:10:18 – 00:37:29 – k. 491, płyta CD, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD, zeznania zainteresowanego P. C. (1) – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:50:52 – 01:07:14 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:30:49 – 00:46:07 – k. 552, płyta CD, zeznania świadka M. K. (1) – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:17:46 – 01:33:16 – k. 176, płyta CD, zeznania świadka J. W. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:33:28 – 01:54:35 – k. 176, płyta CD, zeznania świadka T. B. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:54:35 – 02:22:58 – k. 176, płyta CD)

(...) spółka z o. o. w 2014 roku wykazała przychód w wysokości 797.605,18 zł, koszty uzyskania przychodu w wysokości 802.758,53 zł i stratę w wysokości 5.153,35 zł. Natomiast w 2015 roku spółka wykazała przychód w wysokości 524.014,25 zł, koszty uzyskania przychodu w wysokości 523.499,63 zł i stratę w wysokości 514,62 zł. W 2016 roku spółka wykazała przychód w wysokości 736.027,81 zł, koszty uzyskania przychodu w wysokości 742.045,39 zł i stratę w wysokości 6.017,58 zł.

(zaliczka na CIT-8 – k. 301 – 336)

(...) z o. o. w Ł. jest zarejestrowana w Krajowym Rejestrze Sądowym od 30 września 2008 roku. Wspólnikami spółki jest T. B. i P. C. (1). Kapitał zakładowy spółki wynosi 51.000,00 zł. Prezesem zarządu spółki jest P. C. (1). Głównym przedmiotem działalności spółki jest działalność usługowa wspomagająca transport lotniczy, działalność w zakresie sprzedaży detalicznej, usługi wspomagające transport lądowy, działalność związana z oprogramowaniem i reklamą, działalność portali internetowych.

(informacja z KRS – k. 542 – 543, zeznania zainteresowanego P. C. (1) – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:50:52 – 01:07:14 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:30:49 – 00:46:07 – k. 552, płyta CD)

Wynagrodzenie wnioskodawczyni było przelewane na rachunek bankowy do ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego, z dołu. Wynagrodzenie za sierpień 2015 roku zostało przelane na rachunek bankowy wnioskodawczyni 28 sierpnia 2015 roku w wysokości 2.018,11 zł. Natomiast wynagrodzenie za wrzesień zostało przelane na rachunek bankowy wnioskodawczyni 30 września 2015 roku w wysokości 5.027,90 zł.

(historia przelewów – k. 374 – 375, zeznania zainteresowanego P. C. (1) – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:50:52 – 01:07:14 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:30:49 – 00:46:07 – k. 552, płyta CD, zeznania świadka M. K. (1) – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:17:46 – 01:33:16 – k. 176, płyta CD, zeznania świadka T. B. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:54:35 – 02:22:58 – k. 176, płyta CD)

A. C. (1) jest żoną P. C. (1) od 12 września 2009 roku.

(zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

A. C. (1) od grudnia 2012 roku rozpoczęła leczenie niepłodności w Szpitalu (...). Wnioskodawczyni leczyła się również ze względu na zdiagnozowany mięśniak macicy. W dniu 9 lipca 2015 roku wykonano zabieg związany z metodą in vitro. Ostatnia miesiączka miała miejsce 24 lipca 2015 roku.

Podczas wizyty 15 sierpnia 2015 roku u pulmonologa zapisano, iż wnioskodawczyni jest w 8 tygodniu ciąży.

Na wizycie 1 września 2015 roku ciąża została zakwalifikowana jako „ciąża wysokiego ryzyka”.

W październiku 2015 roku pojawiły się objawy zagrażającego poronienia.

(dokumentacja medyczna wnioskodawczyni – k. 376, 386, 388, 391, 394, 402, 405, 411, 466, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

A. C. (1) od 5 października 2015 roku przebywała na zwolnieniu chorobowym ze względu na chorobę przypadającą w okresie ciąży.

(zestawienie zatrudnienia w spółce – k. 299, dane o pobranych świadczeniach – k. 484, wypłacone świadczenia – k. 488, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

A. C. (1) w dniu (...) urodziła córkę P. C. (3). Ojcem dziecka jest P. C. (1).

(odpis skrócony aktu urodzenia – k. 370 akta osobowe wnioskodawczyni, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

Po urodzeniu dziecka wnioskodawczyni przebywała na urlopie macierzyńskim, a następnie na urlopie rodzicielskim w wymiarze 32 tygodni. Po upływie okresu urlopu rodzicielskiego wnioskodawczyni w okresie od 17 lipca 2017 roku do 16 lipca 2020 roku przebywa na urlopie wychowawczym.

(wniosek o udzielenie urlopu – k. 370 akta osobowe wnioskodawczyni, wypłacone świadczenia – k. 488, zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD)

W okresie nieobecności wnioskodawczyni jej obowiązki w zakresie koordynacji projektów i obsługi kontraktów przejął P. C. (1). Pozostałe obowiązki, tj. redakcja tekstów przejęła J. W. oraz E. B.. Natomiast od stycznia 2016 roku została zatrudniona B. D..

(zeznania wnioskodawczyni – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:04:23 – 00:49:32 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:06:32 – 00:30:49 – k. 552, płyta CD, zeznania zainteresowanego P. C. (1) – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 00:50:52 – 01:07:14 – k. 176, płyta CD, w zw. z e – protokołem rozprawy z dnia 11 października 2018 roku – 00:30:49 – 00:46:07 – k. 552, płyta CD, zeznania świadka J. W. – e – protokół rozprawy z dnia 6 lutego 2018 roku – 01:33:28 – 01:54:35 – k. 176, płyta CD)

Przedstawiony powyżej stan faktyczny został ustalony w oparciu o dokumenty znajdujące się w aktach sprawy oraz aktach organu rentowego, których prawdziwość oraz wiarygodność nie została zakwestionowana przez żadną ze stron postępowania, a także częściowo na podstawie zeznań wnioskodawczyni, zainteresowanego oraz świadków A. M., M. K. (1), T. B. i J. W..

Oceniając zebrany w sprawie materiał dowodowy Sąd nie dał wiary zeznaniom wnioskodawczynie, zainteresowanego oraz świadka T. B. w zakresie ich twierdzeń co do faktycznego zwiększenia podstawy wymiaru, co z wiąże się przyznaniem wynagrodzenia za pracę w wysokości 7.120,00 zł brutto. W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w postępowaniu materiału dowodowego, brak jest podstaw do przyjęcia, że faktycznie za wykonywaną pracę wnioskodawczynie otrzymywała wynagrodzenie w wysokości stwierdzonej w łączącej strony umowie oraz świadczyła pracę w pełnym wymiarze czasu pracy.

Należy podkreślić, że w toku procesu nie wykazano, aby od momentu zmiany warunków zatrudnienia wnioskodawczynie w rzeczywistości wykonywała pracę w pełnym wymiarze czasu pracy. Świadkowie wskazywali jedynie, że we wspólnym pomieszczeniu miało siedzibę kilka podmiotów, a w jednym z nich zatrudniona była ubezpieczona jednakże nie wskazali konkretnego momentu, od którego wnioskodawczynie była obecna w miejscu pracy tak jak pracownik pełnoetatowy. W okresie zatrudnienia w (...) Spółka z o. o. (...) nie miała wyznaczonych stałych godzin pracy. Świadkowie zeznali jedynie, że była widywana w siedzibie spółki w różnych godzinach, przynajmniej raz w tygodniu.

Materiał dowodowy potwierdza, w szczególności zapis w dokumentacji medycznej od lekarza pulmonologa, iż w dniu 15 sierpnia 2015 roku wnioskodawczynie miała pełną świadomość o tym, iż jest w ciąży. Informację taką podała bowiem lekarzowi. Wiek ciąży został prawdopodobnie określony przez samą wnioskodawczynię z uwagi na termin zapłodnienia in vitro. W ocenie sądu po wykonanym zabiegu zapłodnienia odwołująca z całą pewnością szczególnie skrupulatnie sprawdzała czy jest w ciąży np. poprzez testy ciążowe. Okoliczność czy był to rzeczywisty wiek ciąży i czy ciąża ta pochodzi z tego właśnie zapłodnienia dla rozpoznania sprawy pozostają bez znaczenia. Istotna jest wyłącznie okoliczność, iż w dniu 15 sierpnia 2015 roku wnioskodawczynie, a zatem również jej mąż wiedzieli o ciąży. W tej sytuacji spisanie umowy z datą 31 lipca 2015 roku nie stanowiło żadnej trudności. Wszelkie obiektywne dane potwierdzające istnienie tej umowy, jak zgłoszenie zmiany do ubezpieczeń, pochodzą już z okresu znacznie późniejszego.

Ponadto, wątpliwości budzi również okoliczność wypłaty wynagrodzenia na rachunek bankowy ubezpieczonej. Wynagrodzenie za sierpień 2015 roku zostało wypłacone w niższej wysokości niż wynikająca z zawartego do umowy o pracę aneksu. Natomiast dopiero wynagrodzenie za wrzesień, wypłacone w dniu 30 września 2015 roku, uwzględniło podwyższenie wynagrodzenia. Wypłata środków nastąpiła jednak po powzięciu wiadomości o zajściu w ciążę, ponieważ nawet wizyta lekarska u ginekologa, na której oficjalnie potwierdzono ciążę odbyła się 1 września 2015 roku. Podobnie przedstawia się kwestia złożenia deklaracji rozliczeniowych do ZUS. Wyższa podstawa wymiaru składek została wskazana w deklaracjach wypełnionych 15 września 2015 roku oraz 7 października 2015 roku, a zatem również po uzyskaniu informacji o zajściu w ciążę przez ubezpieczoną.

Dodatkowo, decyzja o podwyższeniu wynagrodzenia wnioskodawczynie nie była uzasadniona aktualną sytuacją finansową skoro zarówno w rozliczeniu za rok 2014 jak i za rok 2015 spółka wykazała stratę. Ponadto, inni pracownicy zatrudnieni w (...) spółce

z o. o. nie otrzymywali wynagrodzenia nawet na zbliżonym poziomie co wnioskodawczynie. Wynagrodzenie innych pracowników oscylowało przy granicy wynagrodzenia minimalnego za pracę. Oczywiście nie ulega wątpliwości, że wnioskodawczynie posiadała kilkuletnie doświadczenie w branży jednakże dysproporcja wynagrodzenia ubezpieczonej a innych pracowników, w tym zatrudnionych podczas jej nieobecności, jest bardzo wysoka.

Na podkreślenie zasługuje okoliczność, że twierdzenia wnioskodawczynie i płatnika składek w zakresie uzyskania przez A. C. (1) kontraktu z (...) s. c. i współpraca z hotelami sieci (...) S. A. wymagała zwiększenia nakładu jej pracy, a w konsekwencji zmiany wymiaru czasu pracy na pełen etat, oraz uzasadniała podwyższenie jej wynagrodzenia jako stosownej gratyfikacji finansowej. Powyższe twierdzenia nie znalazły odzwierciedlenia w zgromadzonej w sprawie dokumentacji. Z załączonej do akt sprawy korespondencji mailowej wynika, że wnioskodawczynie co najmniej od kwietnia 2014 roku współpracowała z hotelami sieci (...) S. A. w zakresie przygotowywania projektów graficznych i marketingowych. Współpraca ta była regularna i trwała co najmniej od kwietnia 2014 roku, jednakże ubezpieczona i płatnik składek nie zdecydowali się na zmianę warunków zatrudnienia. Trudno zatem przyznać wiarę zeznaniom wnioskodawczynie, płatnika składek oraz T. B., że taka potrzeba zaistniała od 1 sierpnia 2015 roku skoro we

wcześniejszym okresie ubezpieczona wykonywała swoje obowiązki w 1/2 wymiaru czasu pracy. Jednocześnie w toku procesu nie wykazano, aby od 1 sierpnia 2015 roku w sposób diametralny zwiększeniu uległ zakres pracy w ramach współpracy z hotelami sieci ORBIS

S. A., na podstawie współpracy z (...) s. c. Ponadto, A. C. (1) co najmniej od kwietnia 2014 roku korzystała z poczty służbowej z domeną S.

s. c. i podpisywała się w korespondencji służbowej jako (...).

Znamiennym jest także fakt, że ubezpieczona miała podpisać aneks do umowy o pracę w okresie, w którym była po wykonaniu zabiegu metodą *in vitro*, który odbył się 9 lipca 2015 roku. Natomiast ciąża została potwierdzona na wizycie lekarskiej, który miała miejsce

1 września 2015 roku, a o ciąży strony wiedziały już przed 15 sierpnia 2015 roku. Po tej dacie pracodawca wskazał wyższą podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne. Podkreślenia wymaga również fakt, że wspólnik i jednocześnie prezes zarządu spółki (...) Spółka z o. o. (...) jest również mężem A. C. (1) oraz ojcem dziecka.

Należy podkreślić, że samo podjęcie zatrudnienia w okresie ciąży nie jest w żaden sposób zabronione, a także organ rentowy nie zakwestionował samego wykonywania pracy przez wnioskodawczynię. Wątpliwości budzi natomiast wysokość wynagrodzenia, które

w niedługim czasie miało stanowić podstawę do uzyskania świadczeń z tytułu ubezpieczeń społecznych na znacznie wyższym poziomie niż dotychczasowe.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 8 ust. 1, art. 11 ust. 1, art. 12 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t. j. Dz. U.

z 2017 r., poz. 1778) pracownicy, to jest osoby fizyczne pozostające w stosunku pracy, podlegają obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i ubezpieczeniu wypadkowemu w okresie od nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania.

Stosownie do treści art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t. j. Dz. U.

z 2017 r., poz. 1368) osobom tym, w razie choroby lub macierzyństwa, przysługują świadczenia pieniężne na warunkach i w wysokości określonych ustawą.

Na mocy art. 18 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe ubezpieczonych wymienionych w art. 6 ust. 1 pkt 1-3 i pkt 18a stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 i 10, z zastrzeżeniem

ust. 1a i 2, ust. 4 pkt 5 i ust. 12. Podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie chorobowe oraz ubezpieczenie wypadkowe stanowi podstawa wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne

i ubezpieczenia rentowe, z zastrzeżeniem ust. 2 i ust. 3. (art. 20 ust. 1 powołanej ustawy).

Jak wynika z powołanych wyżej przepisów wysokość wynagrodzenia uzgodnionego przez strony stosunku pracy ma na gruncie prawa ubezpieczeń społecznych istotne znaczenie z uwagi na to, że ustalanie podstawy wymiaru składki z tytułu zatrudnienia

w ramach stosunku pracy następuje w oparciu o przychód, o którym mowa w ustawie

o podatku dochodowym od osób fizycznych, a więc w oparciu o wszelkiego rodzaju wypłaty pieniężne, a w szczególności wynagrodzenie zasadnicze, wynagrodzenie za godziny nadliczbowe, czy różnego rodzaju dodatki, nagrody, premie itp. Umowa o pracę wywołuje zatem nie tylko skutki bezpośrednie, dotyczące wprost wzajemnych relacji między pracownikiem i pracodawcą, lecz także dalsze, pośrednie, również w dziedzinie ubezpieczeń społecznych, kształtując stosunek ubezpieczenia społecznego, w tym wysokość składki,

co w konsekwencji prowadzi do uzyskania odpowiednich świadczeń. Oznacza to, że ocena postanowień umownych może i powinna być dokonywana także z punktu widzenia prawa ubezpieczeń społecznych, a więc nie tylko z punktu widzenia interesu pracownika (ubezpieczonego), ale także przez pryzmat interesu publicznego.

Według art. 83 ust. 1 pkt 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących w szczególności ustalania wymiaru składek i ich poboru, a także umarzania należności z tytułu składek.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może kwestionować wysokość wynagrodzenia stanowiącego podstawę wymiaru składek, jeżeli okoliczności sprawy wskazują, że zostało wypłacone na podstawie umowy sprzecznej z prawem, zasadami współżycia społecznego lub zmierzającej do obejścia prawa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047, a także uchwała Sądu Najwyższego z dnia 27 kwietnia 2005 roku, II UZP 2/05, OSNP 2005, Nr 21, poz. 338 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 września 2007 roku, III UK 30/07, publ. LEX nr 896060).

Oczywiście, stanowisko organu rentowego podlega kontroli sądowej w ramach postępowania w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawczyni w dniu 31 lipca 2015 roku zawarła z (...) z o. o. aneks do umowy o pracę w zakresie zwiększenia wymiaru czasu pracy z 1/2 na pełen etat i podwyższenia wynagrodzenia do wysokości 7.120,00 zł. Postępowanie w rozpoznawanej sprawie zmierzało do ustalenia, czy w rzeczywistości tak wysokie wynagrodzenie było wypłacane oraz czy istniały podstawy ekonomiczne do zaoferowania wnioskodawczyni wynagrodzenia na takim poziomie.

W tym miejscu wskazać należy, że ustalenie w umowie o pracę rażąco wysokiego wynagrodzenia za pracę może być w konkretnych okolicznościach, uznane za nieważne jako dokonane z naruszeniem zasad współżycia społecznego, polegającym na świadomym osiągnięciu nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu - art. 58 § 3 k. c. w związku z art. 300 k. p. (tak też SN w: wyroku z dnia 9 sierpnia 2005 roku, sygn. akt III UK 89/05, OSNP 2006/11-12/192, LEX nr 182780; wyroku z dnia 4 sierpnia 2005 roku, II UK 16/05, opubl. OSNP 2006/11-12/191, LEX nr (...), wyroku z dnia 19 maja 2009 roku, III UK 7/09, LEX nr 509047).

Celem sądu było zatem ustalenie prawidłowości określenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawczyni. Sąd Okręgowy dokonał tego na podstawie dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy, w tym w aktach ZUS, a także na podstawie zeznań wnioskodawczyni oraz płatnika składek i świadków. W ocenie Sądu Okręgowego, ustalona przez strony wysokość wynagrodzenia rażąco odbiega od stawek rynkowych oraz stoi w opozycji do wysokości wynagrodzenia, jakie otrzymywali inni pracownicy zatrudnieni u tego samego pracodawcy.

Ponadto, spółka w rozliczeniach podatkowych wykazywała stratę, zatem brak było ekonomicznych przesłanek do podwyższenia wynagrodzenia ubezpieczonej. Na aprobatę nie zasługiwała również argumentacja przedstawiona przez wnioskodawczynię i płatnika składek, zgodnie z którą pozyskała ona nowy kontrakt i uległ zwiększeniu zakres jej obowiązków oraz otrzymywała z tego tytułu gratyfikację finansową.

Powyższe oznacza, że celem stron było uzyskanie możliwie jak najwyższych świadczeń z ubezpieczeń społecznych, bowiem w momencie, gdy wnioskodawczyni wiedziała o tym, że zaszła w ciążę płatnik składek dokonał zgłoszenia wyżej podstawy wymiaru składek do organu rentowego. Ponadto, współnikiem i prezesem zarządu w (...) z o. o. jest P. C. (1), który jest jednocześnie mężem wnioskodawczyni.

Kwestią sporną w sprawie pozostawało zatem, czy zachodziły przesłanki do ustalenia, że A. C. (1) powinna być objęta ubezpieczeniem społecznym

z podstawą wymiaru składek, od jakiej płatnik rozliczył składki, czy też jak chciał tego organ rentowy – podstawa wymiaru składek powinna zostać obniżona do wysokości 3.560,00 zł.

Należało zatem ustalić, czy postanowienia aneksu do umowy o pracę z 31 lipca 2015 roku były sprzeczne z zasadami współzycia społecznego, tym samym czy były nieważne (art. 58 § 2 k. c.). Powyższe sprowadza się do rozstrzygnięcia podstawowej kwestii – czy wysokość wynagrodzenia wypłacona wnioskodawczyni za jej pracę była godziwa, to znaczy czy wynagrodzenie to stanowiło ekwiwalentne wynagrodzenie do rodzaju, ilości i jakości pracy oraz wymaganych kwalifikacji.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 4 sierpnia 2005 roku (II UK 320/04, OSNP 2006 nr 7-8, poz. 122) stwierdził, że cel zawarcia umowy o pracę w postaci osiągnięcia świadczeń z ubezpieczenia społecznego nie jest sprzeczny z ustawą (art. 58 § 1 k. c.). Natomiast w wyroku z dnia 25 stycznia 2005 roku (II UK 141/04, OSNP 2005 Nr 15, poz. 235) Sąd Najwyższy wskazał, że stronom umowy o pracę, na podstawie której rzeczywiście były wykonywane obowiązki i prawa płynące z tej umowy, nie można przypisać działania w celu obejścia ustawy (art. 58 § 1 k. c. w zw. z art. 300 k. p.).

Zgodnie bowiem z art. 58 § 2 k. c. nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, wyrażająca się m.in. poprzez ustanowienie rażąco wygórowanego, a zatem niegodziwego wynagrodzenia.

Organ rentowy, w zaskarżonej decyzji, podkreślał sprzeczność ustalonego wynagrodzenia z zasadami współzycia społecznego, jednak w ocenie Sądu Okręgowego sporny aneks jest dotknięty nieważnością z innej przyczyny. Gdyby bowiem potwierdziła się rzeczywista zmiana wymiaru zatrudnienia to trudno byłoby obronić tezę, iż zwiększając pracownikowi o 100% wymiar czasu pracy nie jest zasadne analogiczne zwiększenie wynagrodzenia.

Sąd rozstrzygający nie jest jednak związany podstawą prawną przywołaną w uzasadnieniu decyzji. Nieważność aneksu do umowy o pracę jest bowiem wywołana jego pozornością. Materiał dowodowy nie dał podstaw do przyjęcia, iż wnioskodawczyni faktycznie zwiększono wymiar czasu pracy. Aneks został zawarty w momencie gdy strony wiedziały, iż odwołująca jest w ciąży i wyłącznie w celu zapewnienia jej wyższej ochrony ubezpieczeniowej.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Główną cechą czynności pozornej jest brak zamiaru wywołania skutków prawnych, jakie łączą się z oświadczeniem określonej treści. Zachodzi wtedy świadoma, z góry założona sprzeczność między złożonym oświadczeniem, a realnym zgodnym zamiarem obu stron czynności prawnej. Celem zaś tego działania jest, jak słusznie wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 marca 2004 roku w sprawie o sygn. akt III CK 456/02 (publ. Legalis nr 68095), „upozorowanie woli stron na zewnątrz i wytworzenie przeświadczenia dla określonego kręgu (otoczenia), nie wyłączając organów władzy publicznej, że czynność o określonej treści została skutecznie dokonana”. Konsekwencją takiego działania jest uznanie takiego oświadczenia za nieważne, pozbawione cechy konstytutywności. Jeżeli oświadczenie takie zostało złożone dla ukrycia innej czynności prawnej, ważność oświadczenia ocenia się według właściwości tej czynności.

Podsumowując czynność prawna pozorna to taka, która zawiera następujące elementy:

- 1) oświadczenie musi być złożone tylko dla pozorów,
- 2) oświadczenie musi być złożone drugiej stronie,
- 3) adresat oświadczenia woli musi zgadzać się na dokonanie czynności prawnej jedynie dla pozorów.

Wskazane elementy muszą wystąpić łącznie, brak któregośkolwiek z nich nie pozwala na uznanie czynności prawnej za dokonaną jedynie dla pozorów. Osoba składająca oświadczenie woli dla pozorów nie chce, aby powstały takie skutki prawne, jakie normalnie prawo łączy z tego typu oświadczeniem, ponieważ nie chce w ogóle wywoływać żadnych skutków (pozorność czysta) albo chce wywołać inne te, które wynikałyby ze złożonego przez nią oświadczenia woli (pozorność kwalifikowana). Za pozorne uznać można jedynie oświadczenia woli skierowane do określonego adresata,

który zgadza się na pozorność danej czynności prawnej. Zgoda musi być wyraźna i nie budzić żadnych wątpliwości. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 25 lutego 1998 roku (sygn. akt II CKN 816/97), publ. LEX nr 56813 „nieważność czynności prawnej z powodu pozorności złożonego oświadczenia woli może być stwierdzona tylko wówczas, gdy brak zamiaru wywołania skutków prawnych został przejawiony wobec drugiej strony tej czynności otwarcie tak, że miała ona pełną świadomość co do pozorności złożonego wobec niej oświadczenia woli i co do rzeczywistej woli jej kontrahenta i w pełni się z tym zgadza" (wyrok SN z dnia 25 lutego 1998 r., II CKN 816/97, Lex nr 56813). Zgoda drugiej strony czynności prawnej na jej pozorność musi być wyrażona najpóźniej w chwili jej dokonywania. Czynność prawna pozorna jest dotknięta nieważnością bezwzględna i nie wywołuje żadnych skutków prawnych od początku (ex tunc).

Podkreślenia wymaga przy tym, że ta sama czynność prawna nie może być równocześnie kwalifikowana jako pozorna (art. 83 § 1 k.c.) i mająca na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.) (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 marca 2006 roku, sygn. akt II PK 163/05, publ. OSNP 2007, nr 5-6, poz. 71). Powołane przepisy stanowią odrębne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność pozorna jest zawsze nieważna. Niekiedy ważna może być czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c. Nie jest więc możliwe obejście prawa poprzez dokonanie czynności prawnej pozornej (por. np. W. W., Obejście prawa jako przyczyna nieważności czynności prawnej, *Kwartalnik Prawa Prywatnego* 1999 nr 1, s. 69).

W uzasadnieniu wyroku Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 43/10 (Lex nr 619658) wskazano z kolei, że umowa o pracę jest zawarta dla pozorów, a przez to nie stanowi tytułu do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, jeżeli przy składaniu oświadczeń woli obie strony mają świadomość, że osoba określona w umowie jako pracownik nie będzie świadczyć pracy, a podmiot wskazany jako pracodawca nie będzie korzystać z jej pracy, czyli strony z góry zakładają, iż nie będą realizowały swoich praw i obowiązków wypełniających treść stosunku pracy. Skoro z zawarciem umowy o pracę ustawa z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych wiąże obowiązek ubezpieczenia emerytalnego i rentowych oraz wypadkowego i chorobowego, to podjęcie zatrudnienia w celu objęcia tymi ubezpieczeniami i ewentualnie korzystania z przewidzianych nimi świadczeń nie jest obejściem prawa.

W wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 sierpnia 2010 roku w sprawie o sygn. akt I UK 74/10 (Lex nr 653664) stwierdzono zaś, że podstawą ubezpieczenia społecznego jest rzeczywiste zatrudnienie, a nie sama umowa o pracę (art. 22 k.p., art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 13 pkt 1 w/w ustawy). Umowa o pracę nie jest czynnością wyłącznie kauzalną, gdyż w zatrudnieniu pracowniczym chodzi o wykonywanie pracy. Brak pracy podważa sens istnienia umowy o pracę. Innymi słowy jej formalna strona, nawet połączona ze zgłoszeniem do ubezpieczenia społecznego, nie stanowi podstawy takiego ubezpieczenia.

Z powyższego jednoznacznie wynika, że motywacja skłaniająca do zawarcia umowy o pracę, czy też jej aneksowanie, nie ma znaczenia dla jej ważności przy założeniu, że nastąpiło rzeczywiste jej świadczenie zgodnie z warunkami określonymi w art. 22 § 1 k.p. Tym samym nie można byłoby czynić odwołującemu zarzutów, że zawarł kwestionowaną umowę o pracę jedynie w celu uzyskania świadczeń z ubezpieczeń społecznych, pod tym jednak warunkiem, że na podstawie tej umowy realizowałyby zatrudnienie o cechach pracowniczych.

Mając na uwadze dotychczas poczynione rozważania prawne należy podkreślić, że w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w Łodzi w celu dokonania kontroli prawidłowości zaskarżonej decyzji organu rentowego musiał ustalić zatem, czy pomiędzy wnioskodawczynią, a płatnikiem składek istotnie doszło do nawiązania i realizacji stosunku pracy w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p. na warunkach określonych w spornym aneksie do umowy

W tym celu Sąd zbadał, czy odwołująca świadczyła pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, od 1 sierpnia 2015 roku. Dokonanie powyższego ustalenia miało bowiem znaczenie dla objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami społecznymi: emerytalnym, rentowymi, chorobowym oraz wypadkowym z tytułu zatrudnienia na podstawie zmienionych warunków umowy o pracę.

Zdaniem Sądu analiza zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzi do wniosku, że wnioskodawczyni nie świadczyła pracy na zmienionych warunkach zatrudnienia. Nie są przekonujące argumenty stron dotyczące niepoinformowania kluczowego kontrahenta o zmianie osoby, która z nim współpracowała. Nie umknęło uwadze sądu, iż maile wysyłane do tego klienta nie tylko podpisywane były nazwiskiem wnioskodawczyni, ale nie zmieniono w nich także jest stanowiska pracy. Podczas gdy wydawałoby się, iż awans, jaki wynikał ze spornego angażu, winien znaleźć odzwierciedlenie w podpisie pracownika.

Zdaniem Sądu Okręgowego nie ma wątpliwości, że aneks do umowy o pracę, zwiększający wymiar czasu pracy, stanowisko i wynagrodzenie, miał charakter fikcyjny. Stanowisko takie uzasadniają ustalone okoliczności faktyczne. Wnioskodawczyni nie wykazała, że w ramach zawartej spornej umowy o pracę doszło do realizacji umowy na zmienionych warunkach, a fakt, iż jest ona żoną prezesa spółki i zmiana miała miejsce w okresie kiedy odwołująca zaszła w ciążę potwierdzają jedynie pozorność tej umowy.

W stanie faktycznym niniejszej sprawy należy stwierdzić, że strony zawierając sporną umowę miały zamiar wywołania innych skutków prawnych niż te, które wynikają z umowy o pracę oraz jednocześnie próbowały przez jej zawarcie wprowadzić w błąd osoby trzecie, co do dokonanej czynności.

Zmieniona umowa o pracę pomiędzy ubezpieczoną a płatnikiem składek ma zatem charakter pozorny, której zamiarem było jedynie umożliwienie wnioskodawczyni skorzystanie ze świadczeń z zakresu ubezpieczeń społecznych w związku z macierzyństwem od wysokiej podstawy, a nie świadczenie pracy w ramach zawartej umowy. Zawarta umowa o pracę stanowić miała narzędzie do realizacji tego celu. Fikcyjne, czyli tylko pozorne zawarcie umowy o pracę, nie mogło stanowić podstawy do objęcia wnioskodawczyni obowiązkowymi ubezpieczeniami pracowniczymi.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie (...) § 1 k. p. c. Sąd Okręgowy oddalił odwołanie wnioskodawczyni.

W przedmiocie kosztów Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i § 3 k. p. c. i zasądził od wnioskodawczyni oraz zainteresowanego na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, I Oddziału w Ł., kwotę po 3.600,00 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego – stosownie do treści § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi wnioskodawczyni.

3 XII 2018 roku.

K. J.